

Spēkā no 15.04.1999
Spēkā esošs

Publicēts: Vēstnesis, 01.04.1999, nr.
104/105
Publicēts: ZIŅOTĀJS, 06.05.1999, nr. 9

Ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 2010.gada 30.decembrim.

Grozījumi: 22.11.2001. likums (L.V., 12.dec., nr.180;
Ziņotājs, 2002, nr.1)
16.04.2003. likums (L.V., 7.maijs, nr.67;
Ziņotājs, 2003, nr.11)
29.04.2004. likums (L.V., 12.maijs, nr.74;
Ziņotājs, 2004, nr.11)
27.10.2005. likums (L.V., 11.nov., nr.181;
Ziņotājs, 2005, nr.24)
22.03.2007. likums (L.V., 4.apr., nr.56;
Ziņotājs, 2007, nr.9)
17.05.2007. likums (L.V., 29.maijs, nr.85;
Ziņotājs, 2007, nr.12)
19.06.2008. likums (L.V., 9.jūl., nr.104;
Ziņotājs, 2008, nr.15)
21.05.2009. likums (L.V., 9.jūn., nr.89;
Ziņotājs, 2009, nr.13)
26.11.2009. likums (L.V., 10.dec., nr.194)
28.10.2010. likums (L.V., 17.nov., nr.183)
20.12.2010. likums (L.V., 30.dec., nr.206)

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Patērētāju tiesību aizsardzības likums

I nodaļa. Vispārīgie noteikumi

1.pants. Likumā lietotie termini

Likumā ir lietoti šādi termini:

1) **lietošanas noteikumi** - ražotāja vai pakalpojuma sniedzēja norādījumi, kurus ievērojot prece vai pakalpojums saglabā lietošanas (izmantošanas) īpašības un pienācīgu kvalitāti, kā arī nerada apdraudējumu patērētāja mantai, veselībai, dzīvībai vai videi;

2) **pakalpojums** - personas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros par atlīdzību vai bez tās izpildīts patērētāja pasūtījums vai tāda ar patērētāju noslēgta līguma pildīšana, saskaņā ar kuru tiek iznomāta kāda lieta, izgatavota jauna lieta, uzlabota vai pārveidota esoša lieta vai tās īpašības vai veikts darbs, vai gūts nematerializēts darba rezultāts;

2¹) **pastāvīgs informācijas nesējs** - jebkurš instruments, kas patērētājam dod iespēju uzglabāt

viņam personiski adresētu informāciju tā, lai šīs informācijas sniegšanai nepieciešamajā laikposmā nodrošinātu tās pieejamību, izmantošanu un pavairošanu nemainītā veidā;

3) **patērētājs** - fiziskā persona, kas izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties vai izmantot preci vai pakalpojumu nolūkam, kurš nav saistīts ar tās saimniecisko vai profesionālo darbību;

4) **pakalpojuma sniedzējs** - persona, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros sniedz pakalpojumu patērētājam;

5) **pārdevējs** - persona (arī importētājs), kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros piedāvā vai pārdod preci patērētājam, kā arī persona, kas darbojas pārdevēja vārdā vai viņa uzdevumā;

6) **prece** - jebkura lieta, ko piedāvā vai pārdod patērētājam;

7) **ražotājs** - persona, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros izgatavo vai atjauno preci pārdošanai vai uzrāda sevi kā ražotāju, norādot (marķējot) uz preces vai tās iesaiņojuma vai preces tehniskajā pasē savu nosaukumu (firmu), vārdu, uzvārdu, preču zīmi vai citu atšķirības zīmi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu, 27.10.2005. likumu, 19.06.2008. likumu un 28.10.2010. likumu)

2.pants. Likuma mērķis

Likuma mērķis ir nodrošināt patērētājam iespēju īstenot un aizsargāt savas likumīgās tiesības, slēdzot līgumu ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju.

3.pants. Patērētāja tiesību pārkāpums

Patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja:

1) iegādājoties preci vai saņemot pakalpojumu, nav ievērota patērētāja izvēles brīvība un viņa izteiktā griba;

2) nav ievērots līgumslēdzēju pušu vienlīdzības princips un līguma noteikumi ir netaisnīgi;

3) nav nodrošināta iespēja saņemt vispusīgu un pilnīgu informāciju par preci vai pakalpojumu vai preces vai pakalpojuma cenu;

4) patērētājam pārdota nedroša vai līguma noteikumiem neatbilstoša prece vai sniegts nedrošs vai līguma noteikumiem neatbilstošs pakalpojums;

5) samaksa par pirkumu un svars vai mērs nav noteikti pareizi, kā arī nav nodrošināta iespēja pārliecināties par to;

6) līgumsaistības nav pienācīgi izpildītas;

7) patērētājam nav dota iespēja realizēt atteikuma tiesības, noslēgta līguma atcelšanas, noslēgta

līguma nosacījumu grozīšanas vai citas likumīgās vai līgumiskās tiesības;

8) nav izsniegts darījumu apliecinošs dokuments.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

3.¹ pants. Atšķirīgas attieksmes aizliegums

“(1) Piedāvājot precī vai pakalpojumu, pārdodot precī vai sniedzot pakalpojumu, aizliegta atšķirīga attieksme patērētāja dzimuma, rases, etniskās piederības vai invaliditātes dēļ.

(2) Atšķirīga attieksme pret patērētāju pieļaujama, ja preces vai pakalpojuma piedāvāšana, preces pārdošana vai pakalpojuma sniegšana tikai vai galvenokārt viena dzimuma, noteiktas rases vai etniskās piederības personām vai personām ar invaliditāti ir objektīvi pamatota ar tiesisku mērķi, kura sasniegšanai izraudzītie līdzekļi ir samērīgi. Atšķirīga attieksme pret patērētāju invaliditātes dēļ pieļaujama, ja tā ir objektīvi pamatota ar tiesisku mērķi, kura sasniegšanai izraudzītie līdzekļi ir samērīgi, vai ja pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšana uzliek nesamērīgu slogu.

(3) Atšķirīgas attieksmes aizliegums neskar līgumu slēgšanas brīvību, izņemot gadījumu, kad līgumslēdzēja puses izvēle tiek pamatota ar personas dzimumu, invaliditāti, rasi vai etnisko piederību.

(4) Ja atšķirīgas attieksmes aizliegums tiek pārkāpts, patērētājs var aizstāvēt savas tiesības Tiesībsarga likumā noteiktajā kārtībā, kā arī vērsties tiesā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā.

(5) Ja strīda gadījumā patērētājs norāda uz apstākļiem, kas varētu būt par pamatu viņa tiešai vai netiešai diskriminācijai dzimuma, invaliditātes, rases vai etniskās piederības dēļ, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir pierādīt, ka atšķirīgas attieksmes aizliegums nav pārkāpts.

(6) Tieša diskriminācija ir tāda attieksme pret personu, kas tās dzimuma, invaliditātes, rases vai etniskās piederības dēļ salīdzināmā situācijā ir, bija vai varētu būt mazāk labvēlīga nekā pret citu personu. Netieša diskriminācija ir šķietami neitrāls noteikums, kritērijs vai prakse, kas rada vai var radīt nelabvēlīgas sekas personas dzimuma, rases vai etniskās piederības dēļ, izņemot gadījumu, kad šāds noteikums, kritērijs vai prakse ir objektīvi pamatota ar tiesisku mērķi, kura sasniegšanai izraudzītie līdzekļi ir samērīgi.

(7) Par diskrimināciju uzskatāma arī personas aizskaršana vai norādījums to diskriminēt.

(8) Aizskaršana ir personas pakļaušana tās dzimuma, invaliditātes, rases vai etniskās piederības dēļ tādai no šīs personas viedokļa nevēlamai rīcībai (tai skaitā seksuāla rakstura rīcībai), kuras mērķis vai rezultāts ir šīs personas cieņas aizskaršana un iebiedējošas, naidīgas, pazemojošas vai degradējošas vides radīšana.

(9) Par diskrimināciju dzimuma dēļ uzskatāma arī mazāk labvēlīga attieksme pret sievieti grūtniecības laikā vai pēcdzemdību periodā līdz vienam gadam, bet, ja sieviete baro bērnu ar krūti, — visā barošanas laikā.

(10) Aizliegts tieši vai netieši radīt patērētājam nelabvēlīgas sekas, ja viņš šajā pantā noteiktajā kārtībā aizstāv savas tiesības.

(11) Ja atšķirīgas attieksmes aizliegums vai aizliegums radīt nelabvēlīgas sekas tiek pārkāpts, patērētājam ir tiesības prasīt līguma izpildi, kā arī zaudējumu atlīdzību un atlīdzību par morālo kaitējumu. Strīda gadījumā atlīdzības par morālo kaitējumu apmēru nosaka tiesa pēc sava ieskata.

(19.06.2008. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.10.2010. likumu)

4.pants. Patērētāja izvēles brīvība un griba

(1) Stājoties līgumattiecībās ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, patērētājam jānodrošina iespēja pilnībā realizēt savu izvēli un gribu, iegādājoties tieši tādu preci vai saņemot tieši tādu pakalpojumu, kādu patērētājs vēlas, izņemot likumā noteiktos ierobežojumus. Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir respektēt šo gribu. Izvēle un griba paužama līguma noteikumos, vai arī tai jābūt redzamai pēc lietas apstākļiem.

(2) Pirms patērētājs iegādājas preci vai saņem pakalpojumu, tam jānodrošina iespēja novērtēt attiecīgās preces vai pakalpojuma derīgumu un atbilstību. Patērētājam jāsaņem pilnīga informācija par preci vai pakalpojumu, norēķināšanās veidu, līguma izpildījumu un atbildību, ja līgumsaistības tiek pārkāptas.

(3) Patērētājam nav pienākums pieņemt preci vai pakalpojumu un samaksāt cenu par preci vai pakalpojumu, ja prece ir piegādāta vai pakalpojums sniegts, patērētājam neizdarot pasūtījumu.

4.¹ pants. Atsevišķu likuma normu piemērošana

(1) Šā likuma III un IV nodaļas noteikumi piemērojami tādām tiesiskajām attiecībām, kuras tiek nodibinātas starp ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju un patērētāju, kā arī jebkuru citu tiesību subjektu, kurš izsaka vēlēšanos iegādāties, iegādājas vai varētu iegādāties preci vai izmantot pakalpojumu nolūkam, kas nav saistīts ar šā tiesību subjekta saimniecisko vai profesionālo darbību.

(2) Šā likuma 5. un 6.panta noteikumi piemērojami arī tādām tiesiskajām attiecībām, kuras uz līguma pamata tiek nodibinātas starp fizisko personu un ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar patērētāju, tajā skaitā par patērētāja līgumsaistību izpildes nodrošināšanu ar ķīlu vai galvojumu, ja šādu attiecību nodibināšana nav saistīta ar minētās fiziskās personas saimniecisko vai profesionālo darbību.

(27.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 21.05.2009. likumu)

4.² pants. Dažādu valstu tiesību normu piemērošanas nosacījumi

(1) Līgumslēdzējas puses ir tiesīgas vienoties, ka tiesisko attiecību apspriešanā piemērojamas

tādas valsts tiesību normas, kura nav Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts, ja tiek ievēroti abi šie nosacījumi:

1) līgumsaistību izpilde vai cits līguma nosacījums ir tieši saistīts ar kādu no Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsti;

2) piemērojamās tiesību normas paredz patērētājam labvēlīgāku tiesību aizsardzību nekā šis likums.

(2) Ja tiesiskajām attiecībām piemērojamas tādas valsts tiesību normas, kura nav Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsts, patērētājs nezaudē šajā likumā un citos tiesību aktos noteiktās tiesības attiecībā uz brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību līgumu, brīvdienu pakalpojumu ilgtermiņa līgumu, brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību vai ilgtermiņa brīvdienu pakalpojumu tālākpārdošanas līgumu un brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību apmaiņas līgumu, ja:

1) attiecīgais nekustamais īpašums atrodas kādā no Eiropas Savienības dalībvalstīm;

2) pārdevējs veic saimniecisko vai profesionālo darbību Eiropas Savienības dalībvalstī vai vērš minēto darbību uz Eiropas Savienības dalībvalsti un līgums ir noslēgts šīs darbības ietvaros.

(26.11.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.10.2010. likumu)

II nodaļa. Līgumi

5.pants. Līgumslēdzēju pušu tiesiskā vienlīdzība

(1) Līgumos, ko patērētājs slēdz ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, līgumslēdzējām pusēm ir vienlīdzīgas tiesības.

(2) Līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie:

1) samazina ar likumu noteikto pušu atbildību;

2) ierobežo patērētāja tiesības slēgt līgumus ar trešajām personām;

3) nosaka priekšrocības ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam un ierobežojumus patērētājam;

4) noteic, ka patērētājs atsakās no savām likumīgajām tiesībām;

5) patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām.

6.pants. Netaisnīgi līguma noteikumi

(1) Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem.

(2) Līguma noteikumi formulējami vienkāršā un saprotamā valodā.

(2¹) Neskaidri un neprecīzi rakstveida līguma noteikumi tiek tulkoti par labu patērētājam.

(3) Līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas:

1) ir pretrunā ar šā likuma 5.pantu;

2) samazina ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja atbildību vai atbrīvo tos no atbildības gadījumos, kad patērētājs guvis kaitējumu veselībai, vai patērētāja nāves gadījumā, kuram par cēloni bijusi ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja darbība vai bezdarbība;

3) ierobežo vai izslēdz iespēju patērētājam izmantot savas likumīgās prasījuma tiesības gadījumā, kad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nav izpildījis līgumsaistības vai ir tās izpildījis daļēji, ieskaitot arī ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja prasījuma dzēšanu ar patērētāja pretprasījumu;

4) uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus;

5) paredz preces vai pakalpojuma cenas noteikšanu piegādes brīdī vai atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam palielināt cenu un nedod patērētājam tiesības atcelt līgumu, ja galīgā cena ir pārmērīgi augsta salīdzinājumā ar cenu, par kuru līgumslēdzējas puses vienojās, slēdzot līgumu;

6) ierobežo ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākumu pildīt saistības, ko uzņēmies viņa pārstāvis, vai pakārto šīs saistības kādai formalitātei;

7) izslēdz vai kavē patērētāja tiesības vērsties patērētāju tiesību aizsardzības iestādēs vai tiesā, paredz strīdu izskatīšanu tikai šķīrējtiesā;

8) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienpusēji atkāpties no līguma, izņemot gadījumu, kad tāda iespēja ir nodrošināta arī patērētājam, vai atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam izbeigt beztermiņa līgumu bez brīdinājuma;

9) paredz automātiski pagarināt noteikta termiņa līgumu, ja patērētājs neinformē par līguma nepagarināšanu, un nosaka patērētājam nepamatoti īsu laiku šīs informācijas sniegšanai;

10) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam paturēt patērētāja samaksāto summu, ja patērētājs atkāpjas no līguma, bet neparedz patērētājam tādu pašu iespēju, proti, saņemt ekvivalentu summu, ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs atkāpjas no līguma;

11) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam nodot tālāk savas tiesības un pienākumus, tādējādi samazinot piedāvātās garantijas apjomu bez patērētāja piekrišanas;

12) atļauj ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vienpusēji grozīt līguma noteikumus vai preces vai pakalpojuma raksturojumu.

(4) Novērtējot līguma noteikumus, ņem vērā pārdotās preces vai sniegtā pakalpojuma raksturu,

visus apstākļus, kādos līgums noslēgts, kā arī noslēgtā līguma un ar to saistītā līguma noteikumus.

(5) Līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam līdz ar to nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus.

(6) Ja ir apspriesti līguma atsevišķi noteikumi vai atsevišķu noteikumu attiecīgi aspekti, tad nevar uzskatīt, ka savstarpēji apspriesti ir arī pārējie līguma noteikumi.

(7) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs apgalvo, ka līguma noteikumi ir savstarpēji apspriesti ar patērētāju, viņa pienākums ir to pierādīt.

(8) Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtajā līgumā ietvertie netaisnīgie noteikumi nav spēkā no līguma noslēgšanas brīža, bet līgums paliek spēkā, ja tas var pastāvēt arī turpmāk, kad izslēgti netaisnīgie noteikumi.

(9) *(Izslēgta ar 19.06.2008. likumu).*

(10) Ja starp ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju un patērētāju rodas strīds par to, vai noslēgtajā līgumā ietvertie noteikumi ir netaisnīgi, jebkurai no līgumslēdzējām pusēm ir tiesības vērsties tiesā, bet patērētājs ir tiesīgs vērsties arī Patērētāju tiesību aizsardzības centrā.

(10¹) Ja netaisnīgo līguma noteikumu dēļ patērētājam rodas zaudējumi, savu likumisko tiesību un interešu aizsardzībai patērētājs ir tiesīgs vērsties ar prasību tiesā.

(11) Tiesa, izšķirot strīdu vai veicot citas no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un patērētāja noslēgtā līguma izrietošās procesuālās darbības, izvērtē līguma noteikumus un strīda atrisināšanai attiecībā uz patērētāju nepiemēro līgumā ietvertos netaisnīgos noteikumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu, 19.06.2008. likumu, 21.05.2009. likumu un 28.10.2010. likumu)

7.pants. Līgumi, kuros patērētājs ir trešā persona

(1) Līgumos, kuros ražotājs vai pārdevējs apsola piegādāt preces vai pakalpojuma sniedzējs apsola sniegt pakalpojumus par labu patērētājam kā trešajai personai, tai līgumslēdzējai pusei, kam šāds apsoliņjums dots, ir pienākums iepazīstināt patērētāju ar noslēgto līgumu un dot iespēju noteiktā termiņā pievienoties tam, lai patērētājs iegūtu patstāvīgas tiesības prasīt no ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja šāda līguma izpildījumu un zaudējumu atlīdzību par nepienācīgu izpildījumu vai kavējumu.

(2) Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst atteikties noslēgt līgumu vai atteikties pildīt noslēgtu līgumu par preces piegādi vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam kā trešajai personai tikai tāpēc, ka ar personu, kam apsoliņjums dots, nav nokārtotas citas iepriekšējas saistības.

8.pants. Patērētāja kreditēšana

(1) Saskaņā ar patērētāja kreditēšanas līgumu persona, kas nodarbojas ar patērētāja kreditēšanu (turpmāk — kredīta devējs), piešķir vai apsola piešķirt patērētājam kredītu atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā. Par patērētāja kreditēšanas līgumu šā likuma izpratnē nav uzskatāms līgums par ilglaicīgu pakalpojumu sniegšanu vai

preču piegādi, ja patērētājs par pakalpojumiem vai precēm maksā līguma darbības laikā, norēķinoties pa daļām.

(1¹) Kreditēšanas pakalpojumu patērētājam drīkst sniegt kapitālsabiedrība, kura saņēmusi speciālu atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojuma sniegšanai [turpmāk — speciālā atļauja (licence)]. Šo prasību neattiecinā uz:

1) kapitālsabiedrību, kura uzskatāma par kredītiestādi saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas regulē kredītiestāžu darbību;

2) ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, kas piedāvā norēķināties par preču vai pakalpojumu iegādi atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā, nepiesaistot trešās personas finansējumu;

3) komersantu, kurš saskaņā ar līgumu, kas noslēgts starp ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, preču vai pakalpojumu iegādei piedāvā slēgt tikai tādus patērētāja kreditēšanas līgumus, saskaņā ar kuriem netiek maksāti procenti vai citi papildu maksājumi. */1¹ daļa stājas spēkā 01.11.2011/*

(1²) Par speciālās atļaujas (licences) izsniegšanu patērētāja kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai un tās pārreģistrāciju kapitālsabiedrība maksā valsts nodevu. */1² daļa stājas spēkā 01.03.2011/*

(1³) Speciālās atļaujas (licences) izsniegšanas, pārreģistrācijas, anulēšanas un darbības apturēšanas kārtību, prasības, kādām jāatbilst kapitālsabiedrībai, lai tā varētu saņemt speciālo atļauju (licenci), tajā skaitā prasības par kapitālsabiedrības pašu kapitālu un pamatkapitālu, kā arī prasības attiecībā uz kapitālsabiedrības padomes un valdes locekļiem, valsts nodevas apmēru un maksāšanas kārtību nosaka Ministru kabinets. */1³ daļa stājas spēkā 01.03.2011/*

(2) Patērētāja kreditēšanas līgums sastādāms rakstveidā (papīra formātā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju), un katrai līgumslēdzējai pusei izsniedzams viens šā līguma eksemplārs. Samaksa par precī vai pakalpojumu nosakāma naudā.

(3) Patērētājam ir tiesības jebkurā laikā pilnīgi vai daļēji izpildīt savas saistības pirms patērētāja kreditēšanas līgumā noteiktā termiņa. Šajā gadījumā viņam ir tiesības uz to, lai taisnīgi tiek samazinātas kopējās kredīta izmaksas, kas sastāv no procentiem un citām izmaksām līguma atlikušajā termiņā. Minētās patērētāja tiesības neattiecas uz šā likuma 12.¹ panta astotās daļas 2. un 4.punktā minētajiem kreditēšanas līgumiem.

(4) Pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas sniedzamās informācijas saturu un sniegšanas kārtību, patērētāja kreditēšanas līgumam izvirzāmās prasības un tajā ietveramo informāciju, gada procentu likmes aprēķināšanas metodi, patērētāja informēšanu kreditēšanas līguma darbības laikā, kredīta pirmstermiņa atmaksu un kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu, atsevišķiem kreditēšanas līgumu veidiem piemērojamās prasības un kreditēšanas starpnieku pienākumus, kā arī tiesisko regulējumu patērētāja kreditēšanai pret kustamas lietas ķīlu nosaka Ministru kabinets.

(4¹) Pirms patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas kredīta devējs novērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu, pamatojoties uz pietiekamu informāciju, kas saņemta no patērētāja, un, ja

nepieciešams, uz ziņām no atbilstoši normatīvajiem aktiem personas datu apstrādei izveidotām datubāzēm (turpmāk — datubāze) par personas ienākumiem un maksājumu saistību izpildi, kuras iegūtas normatīvajos aktos par fizisko personu datu aizsardzību un piekļuvi datubāzēm noteiktajā kārtībā. Ja atteikumu izsniegt kredītu pamato ar datubāzē iegūtajām ziņām, kredīta devējs nekavējoties un bez maksas informē patērētāju par datubāzes izmantošanas rezultātiem un sniedz ziņas par izmantoto datubāzi.

(4²) Pirms patērētājs un kredīta devējs vienojas par kredīta kopējās summas būtisku palielināšanu patērētāja kreditēšanas līguma darbības laikā, kredīta devējs atjauno savā rīcībā esošo finanšu informāciju par patērētāju un atkārtoti novērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu. Ja atteikumu palielināt kredīta kopējo summu pamato ar datubāzē iegūtajām ziņām, kredīta devējs nekavējoties un bez maksas informē patērētāju par datubāzes izmantošanas rezultātiem un sniedz ziņas par izmantoto datubāzi.

(4³) Šā panta 4.¹ un 4.² daļā noteiktos pienākumus neattiecina uz patērētāja kreditēšanas līgumiem:

- 1) saskaņā ar kuriem kredīta summa nedrīkst pārsniegt vai nepārsniedz 100 latus;
- 2) saskaņā ar kuriem kredīta devējs piešķir patērētājam tiesības izmantot līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu (turpmāk — pārsnieguma kredīts) un kas jāatmaksā laikposmā, kurš nepārsniedz vienu mēnesi;
- 3) saskaņā ar kuriem kredīta devējs klusējot piekritis, ka patērētājs izmanto līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu vai piešķirto pārsnieguma kredītu;
- 4) kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu;
- 5) kurus noslēdzis darba devējs un darbinieks, ja kredīts piešķirts bez procentiem vai ar gada procentu likmi, kas ir zemāka par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm un ko parasti plašai sabiedrībai nepiedāvā, un ja kredītu izsniegšana nav darba devēja pamatdarbības veids;
- 6) kurus noslēdz ar ieguldījumu sabiedrībām vai ar kredītiestādēm, lai dotu ieguldītājam iespēju veikt darījumu attiecībā uz vienu vai vairākiem instrumentiem, ko regulē atbilstoši normatīvajiem aktiem par finanšu instrumentu tirgu, ja ieguldījumu sabiedrība vai kredītiestāde, kas piešķir kredītu, ir iesaistīta šādā darījumā;
- 7) kuri ir tiesā vai citā normatīvajos aktos noteiktā iestādē panākta izlīguma rezultāts;
- 8) kuri attiecas uz parāda segšanu atliktu maksājumu veidā, nemaksājot procentu likmi un citus papildu maksājumus;
- 9) par aizdevumiem, kurus vispārējo interešu labā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai piešķir ierobežotam personu lokam ar procentu likmēm, kas ir zemākas par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm, vai bez procentiem, vai saskaņā ar citiem noteikumiem, kuri būtu patērētājam izdevīgāki nekā tirgū pārsvarā izmantotie noteikumi, un ar procentu likmēm, kas nav augstākas par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm;
- 10) saskaņā ar kuriem kredīts tiek piešķirts, nemaksājot procentu likmi un citus papildu

maksājumus;

11) kuri paredz, ka patērētājam kredīts jāatmaksā laikposmā, kas nepārsniedz trīs mēnešus, un saskaņā ar kuriem par kredīta izmantošanu tiek prasīti nenozīmīgi papildu maksājumi salīdzinājumā ar kredīta kopējo summu un kredītēšanas līguma darbības termiņu.

(5) Ja kredīta summa ir vienāda ar 100 minimālajām mēnešalgām vai lielāka, kredīta devējs:

1) pirms kredīta izsniegšanas pieprasa un saņem Valsts ieņēmumu dienesta izziņu par patērētāja ienākumiem vai satura ziņā līdzvērtīgu citas valsts nodokļu administrācijas izziņu. Minēto izziņu nepieprasa, ja patērētājs ir valsts amatpersona un informācija par viņa ienākumiem ir publiski pieejama;

2) pirms kredīta izsniegšanas patērētājam, dokumentējot veiktos pasākumus, izvērtē patērētāja spēju atmaksāt kredītu, ņemot vērā šīs daļas 1.punktā minētos dokumentus;

3) nodrošina visu ar kredīta izsniegšanu saistīto dokumentu glabāšanu vienu gadu pēc patērētāja kredītēšanas līgumā noteikto saistību izpildes.

(6) *(Izslēgta ar 19.06.2008. likumu).*

(7) *(Izslēgta ar 28.10.2010. likumu).*

(8) Valsts ieņēmumu dienesta izsniedzamās izziņas par kredītaņēmēja ienākumiem saturu, kā arī izziņas pieprasīšanas un izsniegšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(9) Šā panta piektās daļas noteikumi nav attiecināmi uz tādu darījumu kredītēšanu, kuri tiek veikti ar finanšu instrumentiem.

(10) Kredīts, kura summa ir vienāda ar 100 minimālajām mēnešalgām vai lielāka un kura atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku, izsniedzams ne vairāk kā 90 procentu apmērā no attiecīgā nekustamā īpašuma tirgus vērtības.

(11) Šā panta piektās un desmitās daļas noteikumus nepiemēro patērētāja kredītēšanas līgumiem, kas tiek slēgti ar citu valstu iedzīvotājiem, ja kredīta piešķiršanas mērķis nav nekustamā īpašuma vai cita Latvijas Republikas publiskajos reģistros reģistrējama īpašuma iegāde vai izmantošana.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.05.2007. likumu, 19.06.2008. likumu, 28.10.2010. likumu un 20.12.2010. likumu)

8.¹ pants. Īpaši noteikumi attiecībā uz kredītiem, kuru atmaksa nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku

(1) Kredīta devējam nav tiesību pieprasīt patērētājam, kas nav pieļāvis būtisku līguma pārkāpumu:

1) izsniegtā kredīta papildu nodrošinājumu, pamatojoties uz to, ka kredīta nodrošinājumā esošā nekustamā īpašuma vērtība ir samazinājusies nekustamā īpašuma tirgus izmaiņu dēļ;

2) jebkādas izmaksas par hipotekārā kredīta nodrošinājuma pārvērtēšanu līguma darbības laikā;

3) izsniegtā kredīta pirmstermiņa atmaksu.

(2) Ja patērētājs, kas nav pieļāvis būtisku līguma pārkāpumu, to lūdz, kredīta devējam ir pienākums izskatīt patērētāja priekšlikumu par kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu vai kredīta valūtas maiņu. Atteikuma gadījumā kredīta devējs sniedz patērētājam motivētu atbildi 30 dienu laikā.

(3) Šā panta otrajā daļā minētās līguma noteikumu izmaiņas nedrīkst būt patērētājam nelabvēlīgākas salīdzinājumā ar līgumā izdarāmo izmaiņu piedāvāšanas brīdī pastāvošajiem tirgus nosacījumiem. Patērētājs šā panta otrajā daļā minēto izmaiņu veikšanu ir tiesīgs prasīt ne biežāk kā vienu reizi gada laikā. Kredīta devējam nav tiesību prasīt jebkādu kompensāciju par šādu izmaiņu veikšanu, izņemot pamatotu un samērīgu maksu par pakalpojuma administratīvajiem izdevumiem.

(4) Par būtisku līguma pārkāpumu šā panta izpratnē uzskatāma:

1) kredīta atmaksas vai procentu samaksas maksājumu kavēšana ilgāk kā par 60 dienām vai biežāk kā trīs reizes gada laikā, katru reizi ilgāk par 30 dienām;

2) kredīta neizmantošana kredīta līgumā paredzētajam mērķim.

(21.05.2009. likuma redakcijā)

9.pants. Līgums, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas

(1) Saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas, pārdevējs piegādā preces vai pakalpojuma sniedzējs sniedz pakalpojumus patērētājam, pēc savas iniciatīvas vai pēc patērētāja nepārprotami izteikta lūguma apmeklējot patērētāju mājās, darbavietā vai citā viņa atrašanās vietā.

(2) Līgumā, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas, ietveramo informāciju, kā arī šā likuma 12.pantā paredzēto atteikuma tiesību realizēšanas termiņu un kārtību reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(3) Slēdzot līgumu ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas, persona, kas slēdz līgumu pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja vārdā vai pārstāvot pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju un tā intereses, pēc patērētāja pieprasījuma uzrāda šādus dokumentus:

1) personu apliecinošu dokumentu;

2) apliecību, kurā ir fotogrāfija, kā arī norādīts amats, pārdevēja nosaukums (firma), pārdevēja reģistrācijas numurs Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā un juridiskā adrese;

3) pilnvarojuma līgumu (ja tāds ir nepieciešams);

4) apliecību par pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja reģistrāciju Uzņēmumu reģistrā vai tās kopiju vai Valsts ieņēmumu dienesta nodokļu maksātāju reģistrācijas apliecību vai tās kopiju.

(4) Ražotājs vai pārdevējs, kas realizē preces, izmantojot tirdzniecības automātus, uz tirdzniecības automāta norāda ražotāja vai pārdevēja nosaukumu (firmu), reģistrācijas numuru

Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā un juridisko adresi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.10.2005. likumu un 21.05.2009. likumu)

10.pants. Distances līgums

(1) Distances līgums ir vienošanās starp patērētāju un pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, pamatojoties uz pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja piedāvājumu ar adresēta vai neadresēta iespieddarba, tipveida vēstules, kataloga, presē publicētas reklāmas, kurai pievienots pasūtījuma kupons, telefona, faksimila, Interneta, elektroniskā pasta, televīzijas, radio un citu informācijas nosūtīšanas vai pārraidīšanas līdzekļu starpniecību.

(2) Faksimilu, automātisko atbildētāju un distances saziņas līdzekļus, kurus izmantojot iespējams individuāls kontakts ar patērētāju, ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs var izmantot tikai tādā gadījumā, ja saņemta patērētāja nepārprotama piekrišana.

(3) Distances līgums izpildāms ne vēlāk kā 30 dienu laikā no dienas, kad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs saņēmis pasūtījumu no patērētāja, ja vien līgumslēdzējas puses nav vienojušās citādi.

(4) Distances līgumā ietveramo informāciju, atsevišķus līguma izpildes nosacījumus, kā arī šā likuma 12.pantā paredzēto atteikuma tiesību piemērošanu, realizēšanas termiņu un kārtību reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

11.pants. Līgums par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku

(1) Līgums par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku ir līgums, kurš noslēgts vismaz uz trim gadiem un saskaņā ar kuru lietošanas tiesības iegūtas uz laiku, kas nav mazāks par vienu nedēļu noteiktā vai nosakāmā kalendārā gada posmā.

(2) Līgums par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku slēdzams rakstveidā, un patērētājam izsniedzams viens šā līguma eksemplārs.

(3) Slēdzot līgumu par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku, ir aizliegts pieprasīt no patērētāja priekšapmaksu vai avansa maksājumus, pirms izbeidzies termiņš, kura laikā patērētājs var izmantot atteikuma tiesības.

(4) Līgumā par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu ietveramo informāciju, kā arī šā likuma 12.pantā paredzēto atteikuma tiesību realizēšanas termiņu un kārtību reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(5) Slēdzot līgumu par dzīvošanai paredzētas Latvijā esošas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu, jautājumos, kurus neregulē šis likums, piemēro Civillikumu un citus normatīvos aktus.

(6) Slēdzot līgumu par dzīvošanai paredzētas ārvalstīs esošas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku, piemērojami attiecīgajā valstī spēkā esošie likumi, ciktāl tas nodrošina šajā likumā noteikto.

12.pants. Atteikuma tiesības

(1) Atteikuma tiesības ir patērētāja tiesības noteiktā termiņā vienpusēji atkāpties no līguma (atteikt pasūtījumu), nemaksājot līgumsodu, procentus vai zaudējuma atlīdzību.

(2) Patērētājs var izmantot atteikuma tiesības, lai atkāptos no:

- 1) līguma, kas noslēgts ārpus pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas;
- 2) distances līguma;
- 3) līguma par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku.

(3) Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs šā panta otrajā daļā minēto līgumu noslēgšanas brīdī vai preces pārdošanas vai pasūtījuma nodošanas brīdī iesniedz patērētājam rakstveida atteikuma veidlapu, kurā minēts ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja nosaukums (firma), vārds, uzvārds un adrese, kā arī sniegts atteikuma tiesību apraksts.

(4) Patērētājs rakstveida atteikumu adresē personai, kuras nosaukums (firma), vārds, uzvārds un adrese norādīta atteikuma veidlapā. Ja patērētājam netiek izsniegta rakstveida atteikuma veidlapa, rakstveida atteikumu adresē ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, ar kuru noslēgts līgums. Atteikuma nosūtīšana noteiktā termiņā izbeidz līgumu un atbrīvo patērētāju no jebkurām līgumsaistībām, izņemot izmaksas, kas saistītas ar preču vai lietas atdošanu atpakaļ ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam.

(5) Patērētāja pienākums ir septiņu dienu laikā pēc rakstveida atteikuma nosūtīšanas atdot preci vai lietu ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam (ja prece vai lieta ir saņemta). Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir nekavējoties, ne vēlāk kā 30 dienu laikā no patērētāja rakstveida atteikuma saņemšanas dienas, atmaksāt patērētājam to naudas summu, kura par preci, lietu vai pakalpojumu samaksāta līdz līguma izbeigšanas brīdim. Ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs neatmaksāt patērētājam tā samaksāto naudas summu par preci vai lietu, kamēr patērētājs nav atdevis preci vai lietu vai arī nav iesniedzis preces vai lietas atdošanu vai nosūtīšanu apstipriņošus dokumentus.

(6) Patērētājs ir atbildīgs par preces kvalitātes un drošuma saglabāšanu atteikuma tiesību realizēšanas termiņā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu, 27.10.2005. likumu, 21.05.2009. likumu un 28.10.2010. likumu)

12.¹ pants. Atteikuma tiesības attiecībā uz patērētāja kreditēšanas līgumu

(1) Patērētājs 14 dienu laikā drīkst izmantot atteikuma tiesības un atkāpties no patērētāja kreditēšanas līguma, nesniedzot nekādu pamatojumu. Atteikuma termiņu skaita no patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanas dienas vai no dienas, kad patērētājs saņem normatīvajos aktos par patērētāja kreditēšanas līgumu noteikto informāciju, līguma noteikumus un nosacījumus, ja tie saņemti pēc kreditēšanas līguma noslēgšanas dienas.

(2) Par atteikuma tiesību izmantošanu patērētājs paziņo kredīta devējam rakstveidā saskaņā ar patērētāja kreditēšanas līgumu. Termiņš ir ievērots, ja patērētājs paziņojumu par atteikuma tiesību izmantošanu (papīra formātā vai izmantojot citu kredīta devējam pieejamu pastāvīgu

informācijas nesēju) nosūta kredīta devējam pirms šā panta pirmajā daļā noteiktā termiņa beigām.

(3) Patērētāja pienākums ir nekavējoties, ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc tam, kad nosūtīts paziņojums par atteikuma tiesību izmantošanu, atmaksāt kredīta devējam saņemto kredīta summu un par kredīta izmantošanu no kredīta saņemšanas dienas līdz dienai, kad tas atmaksāts, uzkrātos procentus. Procentus aprēķina, pamatojoties uz kreditēšanas līgumā noteikto aizdevuma procentu likmi.

(4) Ja patērētājs izmanto atteikuma tiesības saskaņā ar šo pantu, kredīta devējam nav tiesību pieprasīt no patērētāja kompensāciju, izņemot kompensāciju par neatmaksājamām izmaksām, ko kredīta devējs veicis publiskai personai.

(5) Ja patērētājs izmanto atteikuma tiesības saskaņā ar šo pantu un saistībā ar patērētāja kreditēšanas līgumu ir noslēgts līgums par papildu pakalpojumu, kuru sniedz kredīta devējs vai trešā persona saskaņā ar trešās personas un kredīta devēja noslēgto līgumu, līgums par papildu pakalpojumu nav spēkā.

(6) Ja patērētājam ir atteikuma tiesības saskaņā ar šo pantu, attiecībā uz atteikuma tiesību īstenošanas termiņu, kārtību un sekām nepiemēro normatīvos aktus par distances līgumu par finanšu pakalpojumu sniegšanu un normatīvos aktus par ārpus pastāvīgās tirdzniecības vietas vai pakalpojumu sniegšanas vietas noslēgtu līgumu.

(7) Atteikuma tiesību izmantošana saskaņā ar šo pantu neietekmē līguma par preces vai pakalpojuma iegādi spēkā esamību, ja patērētāja kreditēšanas līgums ir noslēgts preces vai pakalpojuma iegādei.

(8) Šā panta prasības nepiemēro:

1) patērētāja kreditēšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem kredīta summa nedrīkst pārsniegt vai nepārsniedz 100 latus;

2) patērētāja kreditēšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem kredīta devējs piešķir patērētājam pārsnieguma kredītu, kas jāatmaksā pēc pieprasījuma vai laikposmā, kurš nepārsniedz trīs mēnešus;

3) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuri noslēgti nekustamā īpašuma iegādei vai kuru atmaksa ir nodrošināta ar nekustamā īpašuma hipotēku;

4) patērētāja kreditēšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem kredīta devējs klusējot piekritis, ka patērētājs izmanto līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu vai piešķirto pārsnieguma kredītu;

5) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar ieķīlāto lietu;

6) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdzis darba devējs un darbinieks, ja kredīts piešķirts bez procentiem vai ar gada procentu likmi, kas ir zemāka par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm un ko parasti plašai sabiedrībai nepiedāvā, un ja kredītu izsniegšana nav darba devēja pamatdarbības veids;

- 7) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdz ar ieguldījumu sabiedrībām vai ar kredītiestādēm, lai dotu ieguldītājam iespēju veikt darījumu attiecībā uz vienu vai vairākiem instrumentiem, ko regulē atbilstoši normatīvajiem aktiem par finanšu instrumentu tirgu, ja ieguldījumu sabiedrība vai kredītiestāde, kas piešķir kredītu, ir iesaistīta šādā darījumā;
- 8) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuri ir tiesā vai normatīvajos aktos noteiktā iestādē panākta izlīguma rezultāts;
- 9) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuri attiecas uz parāda segšanu atliktu maksājumu veidā, nemaksājot procentu likmi un citus papildu maksājumus;
- 10) patērētāja kreditēšanas līgumiem par aizdevumiem, kurus vispārējo interešu labā atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai piešķir ierobežotam personu lokam ar procentu likmēm, kas ir zemākas par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm, vai bez procentiem, vai saskaņā ar citiem noteikumiem, kuri būtu patērētājam izdevīgāki nekā tirgū pārsvarā izmantotie noteikumi, un ar procentu likmēm, kas nav augstākas par tirgū pārsvarā pastāvošajām procentu likmēm;
- 11) tādiem nomas vai līzings līgumiem, kuros nav paredzētas patērētāja saistības iegādāties līguma objektu, ja šādas saistības nav paredzētas arī citos noslēgtajos līgumos;
- 12) patērētāja kreditēšanas līgumiem, saskaņā ar kuriem kredīts tiek piešķirts, nemaksājot procentu likmi un citus papildu maksājumus;
- 13) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuri paredz, ka patērētājam kredīts jāatmaksā laikposmā, kas nepārsniedz trīs mēnešus, un saskaņā ar kuriem par kredīta izmantošanu tiek prasīti nenozīmīgi papildu maksājumi salīdzinājumā ar kredīta kopējo summu un kreditēšanas līguma darbības termiņu;
- 14) patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuros kredīta devējs un patērētājs vienojas par atmaksas kārtību, ja patērētājs nav izpildījis sākotnējā kreditēšanas līguma saistības un šāda kārtība novērstu iespējamus tiesas procesus par patērētāja kreditēšanas līgumā noteikto saistību neizpildi, un uz patērētāju tādēļ neattiektos mazāk izdevīgi noteikumi par tiem, kas noteikti sākotnējā patērētāja kreditēšanas līgumā.

(28.10.2010. likuma redakcijā)

III nodaļa. Preces vai pakalpojuma atbilstība līguma noteikumiem

(Nodaļas nosaukums 2001.gada 22.novembra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

13.pants. Ražotāja, pārdevēja un pakalpojuma sniedzēja pienākums nodrošināt preces vai pakalpojuma atbilstību līguma noteikumiem

(1) Ražotāja, pārdevēja un pakalpojuma sniedzēja pienākums ir nodrošināt preces vai pakalpojuma atbilstību līguma noteikumiem. Precei un pakalpojumam jāatbilst ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja sniegtajiem paziņojumiem (īpaši reklāmā un marķējumā ietvertajai informācijai) par šo precī vai pakalpojumu.

(2) Ražotājs, pārdevējs un pakalpojuma sniedzējs ir atbildīgs par jebkuru neatbilstību līguma noteikumiem, kas eksistē preces iegādes vai pakalpojuma sniegšanas dienā.

(3) Ja preces vai pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem atklājas sešu mēnešu laikā pēc preces iegādes vai pakalpojuma sniegšanas, uzskatāms, ka tā eksistēja preces iegādes vai pakalpojuma sniegšanas dienā, izņemot gadījumu, kad ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē pierāda pretējo.

(2001.gada 22.novembra likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008. likumu)

14.pants. Preces vai pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem

(1) Prece neatbilst līguma noteikumiem, ja:

1) tā neatbilst normatīvajos aktos vai normatīvtehniskajos dokumentos noteiktajām prasībām, kā arī parasti izvirzāmām prasībām — tai nepiemīt īpašības un izpildījums, kāds parasti piemīt tāda paša veida precēm un kādu patērētājs var pamatoti gaidīt, ņemot vērā preces raksturu;

2) tā nav derīga mērķiem, kādi paredzēti normatīvtehniskajos dokumentos vai tehniskajā pasē, bet, ja tādu nav, - mērķiem, kādiem tāda paša nosaukuma un apraksta preces parasti tiek izmantotas;

3) tā nav derīga mērķiem, kuriem patērētājs izvēlēties preci un par kuriem tas tieši vai netieši paziņojis pārdevējam, slēdzot līgumu, izņemot gadījumus, kad pārdevējs pārdošanas laikā nevarēja saprast šādus speciālus mērķus un patērētājam nebija pamatota iemesla paļauties uz pārdevēja kompetenci un spriedumu;

4) tā neatbilst īpašībām vai tās komplektācija neatbilst tai komplektācijai, kādas līguma slēgšanas vai piedāvājuma izteikšanas laikā pārdevējs uzrādījis ar preču paraugiem vai modeļiem;

5) tā nav iesaiņota, bet iesaiņojums ir nepieciešams, lai pasargātu preci no bojājumiem vai bojāšanās;

6) par to sniegta maldinoša, nepatiesa, nepilnīga vai neskaidra (nesalāsāma) informācija vai tā nav sniegta vispār un tāpēc preci nav iespējams lietot paredzētajam nolūkam vai arī tā rada vai var radīt apdraudējumu patērētāja mantai, veselībai, dzīvībai vai videi;

7) tā ir viltota.

(2) Pakalpojums neatbilst līguma noteikumiem, ja:

1) to sniedzot, nav ievērotas normatīvo aktu vai normatīvtehnisko dokumentu prasības vai tam ir citi trūkumi;

2) par to sniegta maldinoša, nepatiesa, nepilnīga vai neskaidra (nesalāsāma) informācija vai tā nav sniegta vispār un tāpēc pakalpojumu nav iespējams izmantot paredzētajam nolūkam vai arī tas rada vai var radīt apdraudējumu patērētāja mantai, veselībai, dzīvībai vai videi.

(3) Prece vai pakalpojums nav uzskatāms par neatbilstošu līguma noteikumiem, ja pirms līguma slēgšanas patērētājs ir saņēmis rakstveida brīdinājumu par preces vai pakalpojuma nepienācīgu kvalitāti vai nepienācīgas kvalitātes iemesls ir patērētāja piegādātie materiāli, izņemot gadījumu, kad pakalpojuma sniedzējam kā profesionālim vajadzēja to zināt un rakstveidā

brīdināt patērētāju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

15.pants. Izņēmums attiecībā uz nepienācīgas kvalitātes preces piedāvāšanu un pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu

(Izslēgts ar 22.11.2001. likumu, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

16.pants. Garantija

(1) Garantija ir ražotāja vai pārdevēja bezmaksas apsolījums atmaksāt patērētājam par precī vai lietu samaksāto naudas summu, apmainīt precī vai lietu pret atbilstošu precī vai lietu, bez atlīdzības novērst preces vai lietas neatbilstību vai veikt citas darbības, ja prece vai lieta neatbilst garantijā vai reklāmā sniegtajam raksturojumam.

(2) Garantija dodama rakstveidā, un tajā skaidri norādāmi nosacījumi prasījuma pieteikšanai attiecībā uz garantiju, garantijas termiņš — laikposms, uz kuru attiecināta garantija, kā arī garantijas devēja nosaukums (firma) vai vārds, uzvārds un adrese. Garantijā norāda, ka patērētājam ir noteiktas tiesības saskaņā ar normatīvajiem aktiem un ka garantija šīs tiesības neietekmē. Ja garantija neatbilst šiem noteikumiem, tas neietekmē garantijas derīgumu un patērētājs ir tiesīgs pieprasīt, lai garantija tiktu izpildīta.

(3) Garantija ir saistoša tās devējam atbilstoši garantijas dokumenta nosacījumiem un attiecīgajā reklāmā sniegtajai informācijai.

(21.05.2009. likuma redakcijā)

IV nodaļa. Informācija par precēm un pakalpojumiem

17.pants. Informācijas nodrošināšana

(1) Ražotāja, tā pilnvarotā pārstāvja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir iepazīstināt patērētāju ar patiesu un pilnīgu informāciju par piedāvātās preces vai pakalpojuma kvalitāti, drošumu, cenu, garantiju un garantijas remonta iespējām, lietošanas noteikumiem, ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja nosaukumu (firmu), vārdu, uzvārdu un adresi, norādot to marķējumā, pievienotajā lietošanas pamācībā, tehniskajā pasē vai citādā rakstveida informācijā.

(2) Patērētājam ir tiesības pieprasīt, lai papildu informācija tiek sniegta arī mutvārdos.

(3) Kārtību, kādā norādāma pārdošanas cena un mērvienības cena precēm, kas tiek piedāvātas patērētājam, kā arī kārtību, kādā norādāmas cenas pakalpojumiem, reglamentē Ministru kabineta noteikumi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 29.04.2004. likumu)

18.pants. Informācija par ražotāju

(1) Lai varētu identificēt ražotāju, marķējumā uz preces, iesaiņojuma vai pievienotās etiķetes norādāma ražotāja atrašanās vieta un ražotāja nosaukums (firma). Ja tas nav iespējams, ražotāja atrašanās vietu un ražotāja nosaukumu (firmu) norāda uz ārējā iepakojuma, pavaddokumentos vai tirdzniecības vietā.

(2) Pārdevējam aizliegts piedāvāt vai pārdot viltotu preci vai preci, kuras ražotāju nav iespējams identificēt. Noteikums par ražotāja identificēšanu neattiecas uz lietotas preces pārdošanu.

(3) *(Izslēgta ar 21.05.2009. likumu).*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu un 21.05.2009. likumu)

19.pants. Informācija par sevišķām preču īpašībām

Tehniski sarežģītas preces, kā arī preces, kuras satur bīstamas vielas vai kuru lietošanai nepieciešamas īpašas iemaņas, ražotājam jāapgādā ar lietošanas noteikumiem, brīdinājuma zīmēm vai simboliem. Ja lietošanas noteikumos ietvertā informācija ir svešvalodā, jāpievieno informācijas tulkojums valsts valodā.

20.pants. Preču marķējumam izvirzāmās vispārīgās prasības

(1) Marķējumā sniegtajai informācijai jābūt labi redzamai un saprotamai, tai objektīvi jāatspoguļo preces drošums vai nekaitīgums un kvalitāte. Marķējumā sniegtā informācija nedrīkst piedēvēt precei īpašības, kādas tai nepiemīt, kā arī maldināt pircēju, ka precei piemīt kādas specifiskas īpašības, ja tādas īpašības piemīt visām attiecīgā veida precēm.

(2) Marķējumam jābūt neizdzēšamam. Marķējumā sniegtajai informācijai jābūt skaidrai, to nedrīkst aizsegt ar citu rakstveida informāciju, attēlu vai uzlīmi.

(3) Ražotājam vai pārdevējam jānodrošina, lai preču marķējumā ietvertā informācija tiktu sniegta patērētājam, ievērojot normatīvos aktus, kas reglamentē valsts valodas lietošanu.

(4) Pārdevējam aizliegts piedāvāt un pārdot preces, kuru marķējumā sniegtā informācija vai marķējuma izpildījums neatbilst šā likuma un citu normatīvo aktu prasībām.

(5) Preču marķējuma vispārīgās prasības neattiecas uz lietotu preču pārdošanu.

21.pants. Sevišķais preču marķējums

(1) Preces un preču grupas, kurām nepieciešams sevišķs marķējums, kā arī minēto preču un preču grupu marķēšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(2) *(Izslēgta ar 22.03.2007. likumu).*

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

21.¹ pants. Izpārdošana un cenu pazemināšana

(1) Vārdu “izpārdošana” vai citu līdzīgas nozīmes vārdu, piedāvājot preces, atļauts lietot tikai tad, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi:

- 1) tas attiecas uz visu preču izpārdošanu vai norādītās daļas izpārdošanu;
- 2) izpārdošana notiek ierobežotā un norādītā laikposmā;
- 3) cenas ir zemākas nekā attiecīgo preču vai pakalpojumu parastās cenas.

(2) Vārdus “atlaides”, “pazeminātas cenas” vai citus līdzīgas nozīmes vārdus, piedāvājot preces vai pakalpojumus, atļauts lietot tikai tad, ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi:

- 1) tas attiecas uz tādas preces pārdošanu vai tāda pakalpojuma sniegšanu, ar kuru pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pastāvīgi nodarbojas;
- 2) šāda tirdzniecība notiek ierobežotā laikposmā;
- 3) cenas ir zemākas nekā attiecīgo preču vai pakalpojumu parastās cenas.

(3) Pēc cenu pazemināšanas, atlaižu vai izpārdošanas publiskas izsludināšanas jābūt skaidri norādītai preču un pakalpojumu sākotnējai cenai un cenai pēc pazemināšanas.

(4) Par izpārdošanu publiski jāpaziņo vismaz piecas dienas pirms tās sākuma, izliekot paziņojumu tirdzniecības vietā.

(5) *(Izslēgta ar 28.10.2010. likumu).*

(6) *(Izslēgta ar 28.10.2010. likumu).*

(2001.gada 22.novembra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

IV¹ nodaļa. Kārtība, kādā organizē tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu

(Nodaļa 21.05.2009. likuma redakcijā)

21.² pants. Labas komercprakses principu ievērošana

Organizējot preču pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu, jāievēro profesionālā rūpība un godīgums attiecībā pret patērētāju.

21.³ pants. Informācija par pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju

Pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojuma sniegšanas vietā ir jābūt informācijai par pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju [nosaukums (firma)] un darba laiku.

21.⁴ pants. Pakalpojuma sniegšanas un tirdzniecības vietas iekārtošana

(1) Pakalpojuma sniegšanas un tirdzniecības vietu iekārto un noformē tā, lai varētu identificēt pakalpojuma sniedzēju vai pārdevēju un tam piederošās preces.

(2) Ja tirdzniecības teritorijā, ēkā vai telpā ar tirdzniecību nodarbojas vairāki pārdevēji, valdītājs apstiprina plānu, kurā norāda:

1) iznomājamo ēku, telpu vai tirdzniecības vietu izvietojumu un numuru;

2) pārdevēja nosaukumu un reģistrācijas numuru Uzņēmumu reģistrā vai Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu maksātāju reģistrā.

21.⁵ pants. Tirdzniecības organizēšana ar pašvaldību saskaņojamās tirdzniecības vietās

Ministru kabinets izdod noteikumus, kuros paredz tirdzniecības veidus, kas saskaņojami ar pašvaldību, un reglamentē tirdzniecības organizēšanas kārtību. Ministru kabinets ir tiesīgs šajos noteikumos pilnvarot pašvaldības domi izdot pašvaldības saistošos noteikumus, kas detalizētāk regulētu atsevišķus tirdzniecības organizēšanas kārtības jautājumus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.10.2010. likumu)

V nodaļa. Patērētāju tiesību aizsardzības biedrības

(Nodaļas nosaukums ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.10.2005. likumu)

22.pants. Patērētāju tiesību aizsardzības biedrību izveidošana

Patērētāji ir tiesīgi brīvprātīgi apvienoties biedrībās, kuru darbības mērķis ir aizsargāt patērētāju tiesības un kuras darbojas saskaņā ar normatīvajiem aktiem un attiecīgās patērētāju tiesību aizsardzības biedrības statūtiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.10.2005. likumu)

23.pants. Patērētāju tiesību aizsardzības biedrību tiesības

Patērētāju tiesību aizsardzības biedrībām ir tiesības:

1) kopā ar patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzības un kontroles iestādēm piedalīties pārbaudēs, kas saistītas ar ražojamo un realizējamo preču un sniedzamo pakalpojumu kvalitātes prasību ievērošanu;

2) izskatīt patērētāju sūdzības un priekšlikumus, sniegt nepieciešamo palīdzību patērētājiem

gadījumos, kad pārkāptas viņu tiesības;

3) iesniegt tiesā prasības pieteikumus patērētāju tiesību un interešu aizsardzībai un pārstāvēt patērētāju intereses tiesā;

4) iegādāties preces un pasūtīt pakalpojumus, lai veiktu preču, pakalpojumu un izgatavoto lietu salīdzinošo pārbaudi;

5) iesniegt Patērētāju tiesību aizsardzības centram priekšlikumu veikt šā likuma 25.panta astotajā daļā minētās darbības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu un 27.10.2005. likumu)

VI nodaļa. Patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzība un kontrole

24.pants. Uzraudzības un kontroles iestādes

Šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteikto patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzību un kontroli īsteno Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, citas kompetentas un pilnvarotas valsts iestādes sadarbībā ar pašvaldībām un patērētāju tiesību aizsardzības biedrībām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.10.2005. likumu)

25.pants. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

(1) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir Ekonomikas ministrijas padotībā, kas tiek īstenota pārraudzības formā.

(2) Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktoru pēc ekonomikas ministra ieteikuma ieceļ amatā un atbrīvo no amata Ministru kabinets.

(3) Patērētāju tiesību aizsardzības centra darbības mērķis ir efektīvas patērētāju tiesību un interešu aizsardzības nodrošināšana.

(4) Patērētāju tiesību aizsardzības centra galvenās funkcijas ir šādas:

1) tirgus uzraudzība un kontrole nepārtikas preču tirdzniecībā un pakalpojumu sniegšanas jomā, izņemot jomas, kurās saskaņā ar normatīvajiem aktiem tirgus uzraudzība un kontrole ir citu iestāžu kompetencē;

2) pārtikas un nepārtikas preču svara un mēra pareizas noteikšanas, kā arī pirkuma samaksas pareizas aprēķināšanas uzraudzība;

3) patērētāju tiesību aizsardzības valsts politikas īstenošanā iesaistīto uzraudzības un kontroles iestāžu un patērētāju tiesību aizsardzības nevalstisko organizāciju sadarbības organizēšana un koordinēšana;

4) palīdzības sniegšana patērētājiem strīdu risināšanā ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, patērētāju likumīgo prasību izpildes pieprasīšana;

4¹) par patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem saņemto iesniegumu un sūdzību izvērtēšana, ņemot vērā iespējamā pārkāpuma būtiskumu un potenciālo kaitējumu

patērētāju kolektīvajām interesēm;

5) juridiskas palīdzības sniegšana patērētājiem viņu tiesību jautājumos;

6) patērētāju tiesību ievērošanas uzraudzība līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, arī normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšana, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs grozītu līguma projektu vai pārtrauktu pildīt līguma noteikumus, ja līguma projektā vai noslēgtajā līgumā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi;

6¹) negodīgas komercprakses un reklāmas uzraudzība, izņemot zāļu un veterināro zāļu jomu, lai nodrošinātu patērētāju tiesību un ekonomisko interešu ievērošanu;

6²) izsniegt speciālo atļauju (licenci) patērētāja kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai;

7) citas likumos un normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

(5) *(Izslēgta ar 27.10.2005. likumu).*

(6) Aizstāvot patērētāju tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, Patērētāju tiesību aizsardzības centram ir tiesības iesniegt tiesā prasības pieteikumu vai pieteikumu vai dot atzinumu lietā.

(6¹) Patērētāju tiesību aizsardzības centra amatpersonas, veicot tirgus uzraudzību un patērētāju tiesību uzraudzību, ir tiesīgas jebkurā laikā (arī bez iepriekšējā brīdinājuma) ierasties pie ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja.

(7) Patērētāju tiesību aizsardzības centra amatpersonu izvirzītās prasības un dotie norādījumi likumos un citos normatīvajos aktos noteiktās kompetences ietvaros katrā konkrētajā gadījumā ir saistoši ražotājam, pārdevējam un pakalpojuma sniedzējam.

(8) Ja konstatēts patērētāju tiesību pārkāpums, kas skar patērētāju grupas intereses (patērētāju kolektīvās intereses), un tas var radīt zaudējumus vai kaitējumu patērētājiem, arī atsevišķam patērētājam, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, izvērtējis pārkāpuma raksturu un būtību, kā arī citus aspektus, ir tiesīgs veikt vienu vai vairākas šādas darbības:

1) ierosināt, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs rakstveidā apņemas noteiktā termiņā novērst izdarīto pārkāpumu;

2) pieņemt lēmumu, ar kuru uzdod ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam izbeigt pārkāpumu un veikt noteiktas darbības tā ietekmes novēršanai, nosakot termiņu šo darbību izpildei;

3) ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja rakstveida apņemšanos ievietot Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājaslapā vai pieņemto lēmumu daļēji vai pilnībā ievietot Patērētāju tiesību aizsardzības centra mājaslapā un publicēt laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" (ar publicēšanu saistītos izdevumus sedz ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs).

(8¹) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs šā panta astotajā daļā minētās darbības veic:

1) pēc savas iniciatīvas;

2) pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības biedrības iesniegumu;

3) pamatojoties uz tādas iestādes sniegtu informāciju, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole;

4) pamatojoties uz tādas Eiropas Savienības dalībvalsts iestādes iesniegumu, kura ir iekļauta Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīvas 2009/22/EK par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību 4.panta 3.punktā minētajā sarakstā.

(8²) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs saskaņā ar šā panta astotās daļas 1.punkta noteikumiem parakstījis rakstveida apņemšanos, tiek uzskatīts, ka ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir atzinis savu vainu konstatētajā pārkāpumā, un šādā gadījumā Patērētāju tiesību aizsardzības centrs nepieņem šā panta astotās daļas 2.punktā minēto lēmumu. Ja apņemšanās netiek pildīta, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs pieņem šā panta astotās daļas 2.punktā minēto lēmumu un ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs saucams pie normatīvajos aktos noteiktās atbildības.

(8³) Pieņemot šā panta astotās daļas 2.punktā minēto lēmumu, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs nepieņem šā likuma 6.panta 2.¹ daļas nosacījumu par neskaidru un neprecīzu līguma noteikumu tulkošanu.

(8⁴) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, saņemis personas iesniegumu par netaisnīgiem līguma noteikumiem vai citu patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumu, izvērtē, vai ir pieļauts patērētāju tiesību pārkāpums, kas radījis vai varētu radīt būtisku kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm. Ja no iesniegumā sniegtās informācijas un tam pievienotajiem materiāliem neizriet, ka pieļauts patērētāju tiesību pārkāpums, kas radījis vai varētu radīt būtisku kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir tiesīgs neuzsākt administratīvo lietu. Šādā gadījumā Patērētāju tiesību aizsardzības centrs sagatavo personai atbildi.

(8⁵) Izskatot personu iesniegumus par patērētāju tiesību pārkāpumiem, kas skar vai varētu skart patērētāju kolektīvās intereses, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs veic uzraudzības pasākumus prioritārā secībā, ņemot vērā:

1) gada darba plānā noteiktās uzraudzības prioritātes;

2) iestādei piešķirto finanšu resursu maksimāli efektīvu izmantošanu;

3) par konkrēto personu un konkrēto pārkāpumu saņemto iesniegumu skaitu;

4) iespējamo vai nodarīto kaitējumu patērētāju kolektīvajām interesēm;

5) pārkāpuma raksturu un ilgumu;

6) konkrēto tirgus sektoru.

(8⁶) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs apkopo un analizē datus par saņemtajām sūdzībām un

iesniegumiem un šo informāciju izmanto nākamo periodu uzraudzības un kontroles programmu izstrādē. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs par aktuālajām sūdzībām un to tendencēm regulāri informē par attiecīgo jomu atbildīgo augstāko iestādi.

(9) Šā panta astotās daļas 2.punktā minētais lēmums ir spēkā ar dienu, kad tas kļūst zināms adresātam. Minēto lēmumu ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(10) Pirms šā panta astotās daļas 2.punktā minētajā lēmumā noteiktā termiņa beigām ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs informē Patērētāju tiesību aizsardzības centru par noteikto darbību izpildi. Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs līdz termiņa beigām noteiktās darbības nav izpildījis vai nav informējis Patērētāju tiesību aizsardzības centru par to izpildi, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs piemēro par attiecīgo pārkāpumu paredzēto administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā.

(10¹) Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumus var pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(11) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs, piedzenot izdevumus par patērētāju iegādāto preču vai izmantoto pakalpojumu laboratorisko vai cita veida ekspertīzi, ir atbrīvots no tiesas izdevumu samaksas.

(12) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir tiesīgs veidot konsultatīvo padomi, iekļaujot tajā valsts iestāžu, patērētāju tiesību aizsardzības biedrību, ražotāju, pārdevēju un pakalpojumu sniedzēju organizāciju pārstāvjus, kā arī izdot rekomendācijas patērētāju tiesību aizsardzības jautājumos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu, 29.04.2004. likumu, 27.10.2005. likumu, 19.06.2008. likumu, 21.05.2009. likumu un 28.10.2010. likumu)

25.¹ pants. Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmums par pagaidu noregulējumu

(1) Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centram ir pamats uzskatīt, ka ir vai var tikt pieļauts patērētāju tiesību pārkāpums un tas var radīt tūlītēju un būtisku kaitējumu konkrētas patērētāju grupas ekonomiskajām interesēm, tas ir tiesīgs pieņemt kā pagaidu noregulējumu vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem:

- 1) uzliek ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam par pienākumu nekavējoties izbeigt pārkāpumu;
- 2) aizliedz ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja rīcību, kas var radīt pārkāpumu, ja tas vēl nav izdarīts, bet ir paredzams.

(2) Lēmums par pagaidu noregulējumu ir spēkā no tā paziņošanas brīža līdz brīdim, kad tas ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumu tiek atcelts vai grozīts vai kad stājas spēkā Patērētāju tiesību aizsardzības centra galīgais lēmums.

(3) Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumu par pagaidu noregulējumu ražotājs, pārdevējs

vai pakalpojuma sniedzējs, attiecībā uz kuru izdots pagaidu noregulējums, var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā 10 dienu laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(4) Pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumu par pagaidu noregulējumu tiesa izskata rakstveida procesā 14 dienu laikā.

(5) Tiesas lēmums par šā panta ceturtajā daļā minēto lēmumu nav pārsūdzams un stājas spēkā ar tā pieņemšanas brīdi.

(21.05.2009. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 28.10.2010. likumu)

26.pants. Par patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem iesniegto sūdzību un iesniegumu izskatīšana un palīdzības sniegšana patērētājiem strīdu risināšanā ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem

(1) Sūdzības, iesniegumus un informāciju par iespējamiem patērētāju tiesību aizsardzības normatīvo aktu pārkāpumiem iesniedz tai iestādei, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole.

(2) Personas sūdzība vai iesniegums par iespējamu administratīvo pārkāpumu patērētāju tiesību aizsardzības jomā nav uzskatāms par pieteikumu vai materiāliem administratīvā pārkāpuma lietā.

(3) Ja Patērētāju tiesību aizsardzības centram vai citai iestādei, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, izskatot saņemto personas sūdzību par tās individuālo tiesību pārkāpumu, rodas pamatotas šaubas par to, ka sūdzības iesniedzējs ir patērētājs šā likuma izpratnē, jo konkrētajā situācijā darbojies savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros, attiecīgā iestāde ir tiesīga pieprasīt, lai viņš noteiktā termiņā sniedz nepieciešamo informāciju (kredītu reģistrā esošās ziņas par sūdzības iesniedzēja saistībām, informāciju par veiktajiem darījumiem u.tml.), kas apliecina, ka konkrētajā situācijā viņš darbojies kā patērētājs. Ja sūdzības iesniedzējs pieprasīto informāciju nesniedz, iestāde ir tiesīga izbeigt sūdzības izskatīšanu.

(4) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs vai cita iestāde, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, ir tiesīgi noteikt ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam termiņu, kurā sniedzama rakstveida atbilde par patērētāja iesniegumā minētajiem apstākļiem un attiecībā uz patērētāja prasību pieņemto lēmumu.

(5) Saņemot patērētāja iesniegumu, kurā lūgta informācija vai konsultācija par patērētāja tiesībām, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs un cita iestāde, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, sagatavo atbildi, sniedzot nepieciešamo informāciju. Ja iesniegumā norādīts telefona numurs, pa kuru iespējams sazināties ar patērētāju, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs un cita iestāde, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, ir tiesīgi sniegt informāciju vai konsultāciju telefoniski vai piedāvāt saņemt to klātienē, ja patērētājs tam piekrīt. Ja iesniegumā norādīta elektroniskā pasta adrese, pa kuru iespējams sazināties ar patērētāju, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs vai cita iestāde, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, ir tiesīgi atbildi nosūtīt tikai elektroniskā veidā, parakstītu ar drošu elektronisko parakstu, ja vien patērētājs nav norādījis, ka

vēlas saņemt rakstveida atbildi. Šajā daļā minētās darbības veicamas viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas.

(6) Saņemot patērētāja iesniegumu par strīdu ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs vai cita iestāde, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, atkarībā no iesniegumā minētajiem apstākļiem sniedz informāciju un konsultāciju par patērētāja tiesībām un nepieciešamām darbībām vai, ja nepieciešams, sniedz palīdzību patērētājam strīda risināšanā, veicot pārrunas ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju vai veicot citas normatīvos aktos noteiktās darbības patērētāju tiesību aizsardzībai.

(7) Saņemot patērētāja sūdzību vai iesniegumu par strīdu starp ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju un patērētāju par to, vai noslēgtajā līgumā konkrēti ietvertie noteikumi ir netaisnīgi, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs sagatavo atbildi, kurā var paust viedokli par attiecīgo noteikumu atbilstību normatīvo aktu prasībām.

(8) Ja patērētājs iesniegumā lūdzis palīdzību strīda ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju risināšanā vai informāciju, vai konsultāciju, kuras sniegšanai nepieciešams veikt papildu darbības, iestāde šīs darbības veic četrus mēnešu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas, ne vēlāk kā viena mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas iesniedzēju informējot par iesnieguma saņemšanu un veiktajām darbībām. Ja objektīvu iemeslu dēļ četrus mēnešu termiņu nav iespējams ievērot, iestādes vadītājs to var pagarināt līdz gadam, par to paziņojot iesniedzējam.

(9) Patērētāju tiesību aizsardzības centrs vai cita iestāde, kuras kompetencē ir attiecīgās jomas uzraudzība un kontrole, izskata patērētāja sūdzību vai iesniegumu par strīda risināšanu ar ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju, ja tiek ievēroti abi šie nosacījumi:

1) patērētājs vispirms ir vērsies ar sūdzību vai iesniegumu pie ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja un mēģinājis strīdu atrisināt izlīguma veidā;

2) sūdzībai vai iesniegumam pievienoti rakstveida materiāli un citi pierādījumi, kas pamato strīda esamību un strīda priekšmetu.

(28.10.2010. likuma redakcijā)

VII nodaļa. Patērētāja tiesību pārkāpuma novēršana

27.pants. Patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu precī vai pakalpojumu

(1) Patērētājs ir tiesīgs pieteikt prasījumu ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam par preces vai pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem divu gadu laikā no preces iegādes vai pakalpojuma saņemšanas dienas. Par preces iegādes dienu tiek uzskatīta diena, kad ražotājs vai pārdevējs nodevis un patērētājs pieņēmis attiecīgo preci.

(2) Ja ražotājs vai pārdevējs precei vai pakalpojuma sniedzējs pakalpojumam ir devis garantiju, pēc šā panta pirmajā daļā minētā termiņa beigām patērētājs ir tiesīgs pieteikt prasījumu visā atlikušajā garantijas termiņa laikā saskaņā ar garantijas dokumentā norādītajiem nosacījumiem.

(3) Kārtību, kādā piesakāms patērētāja prasījums par līguma noteikumiem neatbilstošu precī vai pakalpojumu, kā arī organizējama preces vai pakalpojuma ekspertīze, nosaka Ministru kabinets.

28.pants. Patērētāja tiesības, ja viņam pārdota vai nodota lietošanā līguma noteikumiem neatbilstoša prece

(1) Patērētājs, kuram pārdota vai nodota lietošanā līguma noteikumiem neatbilstoša prece, ir tiesīgs pieprasīt, lai ražotājs vai pārdevējs veic vienu no šādām darbībām:

- 1) attiecīgi samazina preces cenu;
- 2) novērš preces neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājam izdevumus par neatbilstības novēršanu;
- 3) apmaina preci pret tādu pašu vai ekvivalentu preci, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem;
- 4) atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par preci samaksāto naudas summu.

(2) Prece apmaināma vai tās neatbilstība līguma noteikumiem novēršama bez atlīdzības (tajā skaitā bez preces nosūtīšanas, darba, materiālu un citu izmaksu atlīdzināšanas) un saprātīgā termiņā, neradot neērtības patērētājam un ņemot vērā preces raksturu, kā arī paredzamo tās lietošanas nolūku.

(3) Ja preces neatbilstība līguma noteikumiem atklājas vēlāk nekā sešus mēnešus pēc preces pārdošanas, patērētājs ir tiesīgs:

- 1) vispirms pieprasīt, lai ražotājs vai pārdevējs bez atlīdzības novērš preces neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājam izdevumus par neatbilstības novēršanu, vai apmaina preci pret tādu pašu vai ekvivalentu preci, ar kuru būtu nodrošināta atbilstība līguma noteikumiem (izņemot gadījumu, kad tas nav iespējams);
- 2) gadījumā, kad ražotājs vai pārdevējs nevar apmainīt preci vai saprātīgā termiņā novērst preces neatbilstību līguma noteikumiem, neradot neērtības patērētājam, — pieprasīt, lai ražotājs vai pārdevējs samazina preces cenu vai atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par preci samaksāto naudas summu proporcionāli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatētajam preces nolietojumam.

(4) Ja preces neatbilstība līguma noteikumiem ir maznozīmīga un nevar būtiski ietekmēt patērētāja iespējas izmantot preci, patērētājs nevar prasīt, lai ražotājs vai pārdevējs atceļ līgumu un atmaksā par preci samaksāto naudas summu. Preces neatbilstība līguma noteikumiem uzskatāma par maznozīmīgu, ja normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatēts, ka preces neatbilstība nepazemina preces pamatfunkciju izpildes kvalitāti vai lietošanas īpašības un to var novērst, neradot vizuāli konstatējamās izmaiņas preces ārējā izskatā.

(5) Ja preces nepareiza vai nekvalitatīva uzstādīšana ir kļuvusi par iemeslu preces neatbilstībai līguma noteikumiem, bet preci uzstādījis pārdevējs vai trešā persona saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar pārdevēju, kā arī ja preci uzstādījis patērētājs saskaņā ar nepareizu (neprecīzu) vai

valsts valodā netulkotu lietošanas pamācību, tad prece ir uzskatāma par neatbilstošu līguma noteikumiem un patērētājs ir tiesīgs pieprasīt no pārdevēja šajā pantā paredzēto prasību izpildi.

(6) Šā panta pirmajā daļā minēto tiesību izmantošana neizslēdz patērētāja tiesības pieprasīt zaudējuma atlīdzību vai līgumsoda samaksu.

(7) Līguma noteikumiem neatbilstošas lielparīta preces un par 10 kilogramiem smagākas preces ekspertīzes veikšanai, nocenošanai, trūkumu novēršanai, apmaiņai vai līguma atcelšanai nogādā ražotājs vai pārdevējs uz sava rēķina. Ja ražotājs vai pārdevējs atsakās nogādāt precī, patērētājs ir tiesīgs nogādāt precī pats vai ar trešās personas palīdzību, bet uz ražotāja vai pārdevēja rēķina.

(8) Ja precī nogādā patērētājs, ražotājam vai pārdevējam triju dienu laikā pēc izdevumus apstiprinoša dokumenta saņemšanas jāatlīdzina izdevumi, kas patērētājam radušies sakarā ar preces nogādāšanu.

(2001.gada 22.novembra likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 26.11.2009. likumu)

29.pants. Patērētāja tiesības, ja sniegts līguma noteikumiem neatbilstošs pakalpojums

(1) Patērētājs, kuram sniegts līguma noteikumiem neatbilstošs pakalpojums, ir tiesīgs pieprasīt, lai pakalpojuma sniedzējs veic vienu no šādām darbībām:

- 1) attiecīgi samazina pakalpojuma cenu;
- 2) bez atlīdzības novērš sniegtā pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājiem izdevumus par neatbilstības novēršanu;
- 3) izgatavo citu lietu no tāda paša vai tādas pašas kvalitātes materiāla vai sniedz līguma noteikumiem atbilstošu pakalpojumu;
- 4) atceļ līgumu un atmaksā patērētājam par pakalpojumu samaksāto naudas summu.

(2) Ja pakalpojuma sniedzējs pazaudē vai sabojā patērētāja materiālu vai izstrādājumu, patērētājs ir tiesīgs pēc savas izvēles pieprasīt:

- 1) pasūtījuma izpildi no tāda paša vai līdzvērtīga materiāla;
- 2) materiāla vai izstrādājuma vērtības samaksu pēc tirgus cenām pieprasījuma dienā.

(3) Ja pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem atklājas vēlāk nekā sešus mēnešus pēc pakalpojuma sniegšanas, patērētājs ir tiesīgs:

- 1) vispirms pieprasīt, lai pakalpojuma sniedzējs bez atlīdzības novērš pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem vai atlīdzina patērētājam izdevumus par neatbilstības novēršanu, vai izgatavo citu lietu no tāda paša vai tādas pašas kvalitātes materiāla, vai sniedz līguma noteikumiem atbilstošu pakalpojumu (izņemot gadījumu, kad tas nav iespējams);
- 2) gadījumā, kad pakalpojuma sniedzējs nevar izgatavot jaunu lietu, sniegt citu pakalpojumu vai saprātīgā termiņā novērst pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem, neradot neērtības patērētājam, — pieprasīt, lai pakalpojuma sniedzējs samazina pakalpojuma cenu vai atceļ

līgumu un atmaksā patērētājam par pakalpojumu samaksāto naudas summu proporcionāli normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatētajam lietas nolietojumam.

(4) Ja pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem ir maznozīmīga un nevar būtiski ietekmēt patērētāja iespējas izmantot pakalpojumu vai lietu, patērētājs nevar prasīt, lai pakalpojuma sniedzējs atceļ līgumu un atmaksā par pakalpojumu samaksāto naudas summu vai izgatavo citu lietu. Pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem uzskatāma par maznozīmīgu, ja normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā organizētā ekspertīzē konstatēts, ka pakalpojuma neatbilstība nepazemina pakalpojuma vai lietas pamatfunkciju izpildes kvalitāti vai lietošanas īpašības un to var novērst, neradot vizuāli konstatējamas izmaiņas lietas ārējā izskatā.

(5) Ja pakalpojuma sniedzējs atsakās novērst pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem, patērētājs ir tiesīgs to novērst pats vai ar trešās personas palīdzību, bet uz pakalpojuma sniedzēja rēķina.

(6) Šā panta pirmajā un otrajā daļā minēto tiesību izmantošana neizslēdz patērētāja tiesības pieprasīt zaudējuma atlīdzību vai līgumsoda samaksu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu un 27.10.2005. likumu

)

30.pants. Patērētāja tiesības, ja precī nepiegādā vai pakalpojumu nesniedz noteiktā termiņā

(1) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs no patērētāja neatkarīgu iemeslu dēļ līgumā noteiktajā termiņā nepiegādā precī vai veic piegādi tikai daļēji vai ja pakalpojuma sniedzējs no patērētāja neatkarīgu apstākļu dēļ līgumā noteiktajā termiņā nesniedz pakalpojumu vai sniedz pakalpojumu tikai daļēji, patērētājs vispirms ir tiesīgs pieprasīt, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pilda līgumu, ja līgumā nav noteikti patērētājam labvēlīgāki nosacījumi.

(2) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs pēc patērētāja pieprasījuma līgumu saprātīgā termiņā nav izpildījis un tādēļ patērētājs vairs nav ieinteresēts līguma izpildīšanā, patērētājs ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no līguma, saņemt samaksāto priekšapmaksu un pieprasīt radīto zaudējumu atlīdzību. Šādā gadījumā patērētāja pienākums ir nekavējoties atdot ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam jau piegādātās preces vai saskaņā ar līgumu izgatavotās lietas.

(3) Patērētājs nedrīkst izmantot šā panta otrajā daļā noteiktās tiesības vienpusēji atkāpties no līguma, ja prece piegādāta vai pakalpojums sniegts daļēji un piegādātās preces vai sniegtā pakalpojuma daļu patērētājs jau ir izmantojis vai to ir iespējams patstāvīgi izmantot, bet objektīvu apstākļu dēļ nav iespējams atdot ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam vai arī tās atdošana radītu nesamērīgus zaudējumus. Šādā gadījumā, ja pusēm neizdodas vienoties par līguma izpildi, ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir pienākums atmaksāt patērētāja samaksāto naudas summu nepiegādātās preces vai tās daļas vai nesniegtās pakalpojuma daļas apmērā.

(4) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs un patērētājs vienojas par līguma izpildes termiņa pagarinājumu, patērētājs ir tiesīgs izmantot šā panta otrajā daļā noteiktās tiesības vienpusēji atkāpties no līguma tikai tad, ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs neizpilda līgumu arī pagarinātajā līguma izpildes termiņā.

(5) Šā panta noteikumi netiek piemēroti līgumiem:

- 1) par tāda pakalpojuma sniegšanu, kura rezultāts ir nematerializēts;
- 2) kas regulē būvniecības tiesiskās attiecības;
- 3) kas regulē nekustamā īpašuma iegādes tiesiskās attiecības.

(28.10.2010. likuma redakcijā)

31.pants. Patērētāja prasījumi saistībā ar patērētāja kreditēšanu preču vai pakalpojumu iegādei

(1) Patērētājs ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no patērētāja kreditēšanas līguma, ja viņš izmanto šā likuma 12.pantā paredzētās atteikuma tiesības un samaksa par precī vai pakalpojumu daļēji vai pilnībā veicama, izmantojot patērētāja kreditēšanas līgumu. Šādā gadījumā kredīta devējs nevar prasīt, lai patērētājs maksā līgumsodu vai atlīdzina zaudējumus sakarā ar patērētāja kreditēšanas līguma atcelšanu.

(2) Lai atkāptos no patērētāja kreditēšanas līguma saskaņā ar šā panta pirmās daļas noteikumiem, patērētājs rakstveidā paziņo kredīta devējam par to, ka viņš izmanto tiesības atteikties no līguma par preces vai pakalpojuma iegādi, un par attiecīgās preces vai lietas atdošanu vai nosūtīšanu ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, izpildot šā likuma 12.panta piektajā daļā noteikto pienākumu, un pievieno paziņojumam pierādījumus par preces vai lietas atdošanu vai nosūtīšanu. Patērētāja kreditēšanas līgums tiek izbeigts dienā, kad kredīta devējs saņēmis iepriekš minēto patērētāja paziņojumu un pierādījumus par preces vai lietas atdošanu vai nosūtīšanu.

(3) Izbeidzot patērētāja kreditēšanas līgumu, attiecīgi ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs, kredīta devējs un patērētājs nekavējoties, ne vēlāk kā 30 dienu laikā no patērētāja kreditēšanas līguma izbeigšanas dienas, atmaksā saskaņā ar līgumu saņemtās naudas summas. Patērētāja pienākums ir maksāt procentus un citus maksājumus tikai par laikposmu līdz patērētāja kreditēšanas līguma izbeigšanas dienai.

(4) Ja patērētājam ir tiesības izmantot šā likuma 28.panta pirmās daļas 4.punktā, 29.panta pirmās daļas 4.punktā un 30.panta otrajā daļā minētās tiesības atprasīt par precī vai pakalpojumu samaksāto naudas summu, bet viņš, veicot normatīvajos aktos noteiktās darbības, nevar panākt, lai ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs izpilda tā likumīgās prasības, patērētājam ir tiesības vērst prasījumu pret kredīta devēju sešu mēnešu laikā no preces vai pakalpojuma saņemšanas dienas vai dienas, kad patērētājam saskaņā ar līgumu bija jāsaņem prece vai pakalpojums. Kredīta devēja pienākums ir izskatīt patērētāja prasījumu 30 dienu laikā.

(5) Šā panta noteikumi piemērojami tādiem patērētāja kreditēšanas līgumiem, kuri paredzēti tikai tam, lai pilnībā vai daļēji finansētu līgumu par konkrētas preces piegādi vai konkrēta pakalpojuma sniegšanu, ja abi minētie līgumi faktiski veido komerciālu vienību. Patērētāja kreditēšanas līgums un līgums par konkrētas preces piegādi vai konkrēta pakalpojuma sniegšanu veido komerciālu vienību šādos gadījumos:

- 1) patērētājam kredītu piešķir preces ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs;
- 2) patērētājam kredītu piešķir trešā persona, un kredīta devējs izmanto ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pakalpojumus saistībā ar kreditēšanas līguma noslēgšanu vai sagatavošanu;
- 3) patērētājam kredītu piešķir trešā persona, un konkrētā prece vai konkrētais pakalpojums ir skaidri norādīts kreditēšanas līgumā.

(6) Šā panta noteikumi nav piemērojami šā likuma 12.¹ panta astotās daļas 1., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13. un 14.punktā minētajiem patērētāja kreditēšanas līgumiem.

(7) Ja ar patērētāju noslēgts tāds nomas vai līzings līgums, kurā nav paredzētas patērētāja saistības iegādāties līguma objektu un šādas saistības nav paredzētas arī citos noslēgtajos līgumos, patērētājs šā likuma 30.panta otrajā daļā minētajā gadījumā attiecībā uz līzings objektu ir tiesīgs vienpusēji atkāpties no nomas vai līzings līguma. Izbeidzot patērētāja nomas vai līzings līgumu, attiecīgi ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs un kredīta devējs nekavējoties, ne vēlāk kā 30 dienu laikā no patērētāja nomas vai līzings līguma izbeigšanas dienas, atmaksā saskaņā ar līgumu saņemtās naudas summas.

(28.10.2010. likuma redakcijā)

31.¹ pants. Patērētāja tiesības, ja prettiesiski izmantota viņa maksājumu karte

(1) Ja prettiesiski izmantota patērētāja maksājumu karte, viņam ir tiesības prasīt, lai maksājumu pakalpojuma sniedzējs, kurš patērētājam izsniedzis maksājumu karti, attiecīgo maksājumu atceļ vai prettiesiski debetēto summu atmaksā.

(2) Ja patērētājs apgalvo, ka nav autorizējis izpildītu maksājumu un ka viņa maksājumu karte ir prettiesiski izmantota, un ja maksājumu pakalpojuma sniedzējs, kurš patērētājam izsniedzis maksājumu karti, nevar pierādīt, ka attiecīgais maksājums ir apstiprināts ar identifikācijas kodu vai ka patērētājs ir pieļāvis rupju neuzmanību vai rīkojies ar nodomu (tīši), tas atmaksā prettiesiski debetēto summu.

(3) Maksājumu pakalpojuma sniedzējs, kurš patērētājam izsniedzis maksājumu karti, ir atbildīgs par ļaunu nolūku, kā arī neuzmanību, ko tas pieļāvis, sniedzot pakalpojumu saistībā ar patērētājam izsniegto maksājumu karti.

(28.10.2010. likuma redakcijā)

32.pants. Zaudējuma atlīdzības noteikšana

Zaudējuma atlīdzība tiek noteikta saskaņā ar Civillikumu, ņemot vērā to, ka:

- 1) patērētājam nav speciālu zināšanu par iegādātās preces vai saņemtā pakalpojuma īpašībām un raksturojumu;

2) pārdevēja atsaukšanās uz to, ka ražotāja sniegtā informācija par precī neatbilst patiesībai, neatbrīvo pārdevēju no atbildības.

33.pants. Ražotāja, pārdevēja un pakalpojuma sniedzēja atbildība

(1) Par šajā likumā un citos patērētāju tiesību aizsardzības normatīvajos aktos noteikto patērētāju tiesību pārkāpumiem iestājas civiltiesiskā, administratīvā vai kriminālā atbildība.

(2) Pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam, kas atlīdzinājis patērētājam nodarīto zaudējumu vai atmaksājis par precī vai pakalpojumu samaksāto naudas summu, ir regresa prasījuma tiesības pret personu, no kuras iegādāta prece vai materiāli.

(3) Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs vienojas ar trešo personu par preces vai pakalpojuma trūkumu novēršanu, tad šāda vienošanās neatbrīvo ražotāju, pārdevēju vai pakalpojuma sniedzēju no tiesās atbildības pret patērētāju.

(4) Ja preces vai pakalpojuma neatbilstība līguma noteikumiem radusies ražotāja, pārdevēja, izplatītāja vai citas personas darbības vai bezdarbības dēļ, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs vērsties ar regresa prasību pret attiecīgajām personām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 22.11.2001. likumu, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

34.pants. Ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja atbrīvošana no garantijas saistību izpildes un zaudējumu atlīdzināšanas

(Izslēgts ar 22.11.2001. likumu, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

35.pants. Atbildība par preces vai pakalpojuma trūkumu nenovēršanu termiņā

Ja ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs 30 dienu laikā no dienas, kad patērētājs pieteicis prasījumu par preces vai pakalpojuma trūkumiem, vai attiecīgi pilnvarotu uzraudzības un kontroles iestāžu noteiktajā termiņā nav novērsis preces vai pakalpojuma trūkumu, viņa pienākums ir atlīdzināt visus zaudējumus, kas patērētājam radušies sakarā ar kavējumu.

VIII nodaļa. Uzraudzības un kontroles iestāžu atbildība

36.pants. Zaudējumu atlīdzināšana sakarā ar nepamatotu uzraudzības un kontroles iestāžu rīcību

(1) Ja noskaidrots, ka prece nepamatoti konfiscēta, nepamatoti apturēta tās ražošanas, piedāvāšanas vai pārdošanas, nepamatoti noteikts preces ražošanas, piedāvāšanas un pārdošanas vai pakalpojuma sniegšanas aizliegums vai konstatēti citi uzraudzības un kontroles iestāžu pilnvaru pārkāpumi, kuru rezultātā ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam radušies zaudējumi, ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam ir tiesības likumā noteiktajā kārtībā celt tiesā prasību par zaudējumu un negūtās peļņas atlīdzināšanu.

(2) *(Izslēgta ar 16.04.2003. likumu, kas stājas spēkā no 01.02.2004.)*

Pārejas noteikumi

1. Ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par patērētāju tiesību aizsardzību" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1992,

2. Ministru kabinets triju mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās apstiprina Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikumu.

3. Ministru kabinets triju mēnešu laikā pēc šā likuma spēkā stāšanās izdod noteikumus, kas reglamentē:

1) šā likuma 8.pantā minētā patērētāja kreditēšanas līguma nosacījumus;

2) šā likuma 9.pantā minētā līguma, kas noslēgts ārpus uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas, nosacījumus;

3) šā likuma 10.pantā minētā distances līguma nosacījumus;

4) šā likuma 11.pantā minētā līguma par dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku nosacījumus.

4. Tiesības, kuras regulē šā likuma 31.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par patērētāja kreditēšanas līgumu.

5. Atteikuma tiesības, kuras regulē šā likuma 9.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par līgumu, kas noslēgts ārpus uzņēmuma (uzņēmējsabiedrības) pastāvīgās tirdzniecības vai pakalpojumu sniegšanas vietas.

6. Atteikuma tiesības, kuras regulē šā likuma 10.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par distances līgumu.

7. Atteikuma tiesības, kuras regulē šā likuma 11.pants, piemērojamas tikai pēc tam, kad stājušies spēkā Ministru kabineta noteikumi par līgumu, kas reglamentē dzīvošanai paredzētas ēkas vai ēkas daļas lietošanas tiesību iegūšanu uz laiku.

8. Grozījumi šā likuma 27.panta pirmajā daļā, 28.panta trešajā daļā, 29.panta trešajā daļā un 31.panta otrajā daļā stājas spēkā 2003.gada 1.janvārī. Līdz 2003.gada 1.janvārim patērētājs ir tiesīgs pieteikt prasījumu ražotājam, pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam par preces vai pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem gada laikā pēc preces iegādes vai pakalpojuma saņemšanas.

(2001.gada 22.novembra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

9. Ministru kabinets līdz 2002.gada 1.jūnijam izdod šā likuma 10.panta ceturtajā daļā un 27.panta trešajā daļā minētos noteikumus.

(2001.gada 22.novembra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

10. Līdz šo pārejas noteikumu 9.punktā minēto Ministru kabineta noteikumu izdošanai, bet ne ilgāk kā līdz 2002.gada 1.jūnijam ir spēkā šādi Ministru kabineta noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu:

1) 1999.gada 24.augusta noteikumi nr.299 “Kārtība, kādā piesakāms patērētāja prasījums par nepienācīgas kvalitātes precī vai pakalpojumu un veicama preces vai izgatavotās lietas ekspertīze”;

2) 1999.gada 7.septembra noteikumi nr.316 “Noteikumi par distances līgumu”;

3) 2001.gada 23.janvāra noteikumi nr.29 “Mājsaimniecības veļas mazgāšanas mašīnu, veļas žāvēšanas mašīnu un kombinēto veļas mazgāšanas un žāvēšanas mašīnu marķēšanas noteikumi”;

4) 2001.gada 23.janvāra noteikumi nr.30 “Mājsaimniecības ledusskapju un saldētavu marķēšanas noteikumi”;

5) 2001.gada 23.janvāra noteikumi nr.31 “Mājsaimniecības krāšņu marķēšanas noteikumi”;

6) 2001.gada 23.janvāra noteikumi nr.32 “Mājsaimniecības trauku mazgāšanas mašīnu marķēšanas noteikumi”;

7) 2001.gada 23.janvāra noteikumi nr.33 “Mājsaimniecības spuldžu marķēšanas noteikumi”.

(2001.gada 22.novembra likuma redakcijā, kas stājas spēkā no 26.12.2001.)

11. Šā likuma 8.panta piektā daļa stājas spēkā 2007.gada 10.jūlijā.

(2007.gada 17.maija likuma redakcijā)

12. Ministru kabinets līdz 2007.gada 3.jūlijam izdod šā likuma 8.panta astotajā daļā minētos noteikumus.

(2007.gada 17.maija likuma redakcijā)

13. Ministru kabinets līdz 2008.gada 1.septembrim izdod šā likuma 8.panta ceturtajā daļā minētos noteikumus, kuros paredz patērētāju kreditēšanas līgumā ietveramo informāciju, gada procentu likmes aprēķināšanas metodi, kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu, kā arī nosacījumus, kad patērētāja kreditēšanas līguma prasības var nepiemērot. Līdz šo noteikumu izdošanai piemērojami Ministru kabineta 1999.gada 13.jūlija noteikumi Nr.257 “Noteikumi par patērētāja kreditēšanas līgumu”.

(19.06.2008. likuma redakcijā)

14. Līdz 2009.gada 1.jūlijam ir spēkā Ministru kabineta 1999.gada 31.augusta noteikumi Nr.312 “Vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības organizēšanas kārtība”, kas izdoti saskaņā ar Saeimas 1993.gada 15.jūlijā pieņemtā Ministru kabineta iekārtas likuma 14.panta pirmās daļas 3.punktu.

(21.05.2009. likuma redakcijā)

15. Šā likuma 25.panta 8.³, 8.⁴ un 8.⁵ daļa stājas spēkā 2009.gada 1.jūlijā, un šīs normas piemērojamas, izskatot sūdzības, kuras saņemtas pēc 2009.gada 30.jūnija.

(21.05.2009. likuma redakcijā)

16. Šā likuma 25.panta 10.¹ daļa stājas spēkā 2009.gada 1.jūlijā. Patērētāju tiesību aizsardzības centra lēmumi, kuri līdz 2009.gada 30.jūnijam apstrīdēti, iesniedzot iesniegumu Ekonomikas ministrijai, izskatāmi saskaņā ar tiem normatīvajiem aktiem, kuri bija spēkā dienā, kad Patērētāju tiesību aizsardzības centrs pieņēma attiecīgo lēmumu.

(21.05.2009. likuma redakcijā)

17. Šā likuma 8.panta 1.² un 1.³ daļa stājas spēkā 2011.gada 1.martā, bet 1.¹ daļa — 2011.gada 1.novembrī.

(20.12.2010. likuma redakcijā)

18. Ministru kabinets izdod:

1) līdz 2010.gada 31.decembrim — šā likuma 8.panta ceturtajā daļā minētos noteikumus, kas paredz patērētāja kreditēšanas līguma noslēgšanai sniedzamās informācijas saturu un sniegšanas kārtību, patērētāja kreditēšanas līgumam izvirzāmās prasības un tajā ietveramo informāciju, gada procentu likmes aprēķināšanas metodi, patērētāja informēšanu kreditēšanas līguma darbības laikā, kredīta pirmstermiņa atmaksu un kopējo kredīta izmaksu taisnīgu samazināšanu, atsevišķiem kreditēšanas līgumu veidiem piemērojamās prasības un kreditēšanas starpnieku pienākumus, kā arī tiesisko regulējumu patērētāja kreditēšanai pret kustamas lietas

ķīlu;

2) līdz 2011.gada 28.februārim — šā likuma 8.panta 1.³ daļā minētos noteikumus, kas paredz patērētāja kredītēšanas pakalpojuma sniegšanas speciālās atļaujas (licences) izsniegšanas, pārreģistrācijas, anulēšanas, darbības apturēšanas kārtību, prasības, kādām jāatbilst kapitālsabiedrībai, lai tā varētu saņemt speciālo atļauju (licenci), kā arī valsts nodevas apmēru un maksāšanas kārtību.

(20.12.2010. likuma redakcijā)

19. Šā likuma 11.panta jaunā redakcija un 12.panta otrās daļas 3.punkta izslēgšana stājas spēkā 2011.gada 23.februārī.

(28.10.2010. likuma redakcijā)

20. Ministru kabinets līdz 2011.gada 1.februārim izdod šā likuma 11.panta trīspadsmitajā daļā minētos noteikumus, kas paredz atteikuma tiesību realizēšanas termiņus un kārtību, atteikuma veidlapu un atteikuma tiesību izmantošanas sekas, kā arī īpašās prasības, kas ievērojamas, slēdzot brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību līgumu, brīvdienu pakalpojumu ilgtermiņa līgumu, brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību vai ilgtermiņa brīvdienu pakalpojumu tālākpārdošanas līgumu un brīvdienu mītnes ilgtermiņa lietošanas tiesību apmaiņas līgumu.

(28.10.2010. likuma redakcijā)

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

(Atsauce 27.10.2005. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 19.06.2008. likumu un 28.10.2010. likumu)

Likumā iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Padomes 1985.gada 20.decembra direktīvas 85/577/EEK par patērētāja aizsardzību attiecībā uz līgumiem, kas noslēgti ārpus uzņēmuma telpām;
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 23.aprīļa direktīvas 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ direktīvu 87/102/EEK;
- 3) Padomes 1993.gada 5.aprīļa direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos;
- 4) Eiropas Parlamenta un Padomes 1994.gada 26.oktobra direktīvas 94/47/EK par tiesību ieguvēju aizsardzību attiecībā uz dažiem aspektiem līgumos par tādu tiesību pirkšanu, kas uz laiku ļauj izmantot nekustamo īpašumu;
- 5) Eiropas Parlamenta un Padomes 1997.gada 20.maija direktīvas 97/7/EK par patērētāju aizsardzību saistībā ar distances līgumiem;
- 6) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 23.aprīļa direktīvas 2009/22/EK par

aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību;

7) Eiropas Parlamenta un Padomes 1999.gada 25.maija direktīvas 99/44/EK par dažiem patēriņa preču tirdzniecības aspektiem un saistītajām garantijām;

8) Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 23.septembra direktīvas 2002/65/EK par patēriņa finanšu pakalpojumu tālpārdošanu un ar kuru groza Padomes direktīvu 90/619/EEK un direktīvas 97/7/EK un 98/27/EK;

9) Padomes 2000.gada 29.jūnija direktīvas 2000/43/EK, ar ko ievieš vienādas attieksmes principu pret personām neatkarīgi no rasu vai etniskās piederības;

10) Padomes 2004.gada 13.decembra direktīvas 2004/113/EK, ar kuru īsteno principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret vīriešiem un sievietēm attiecībā uz pieeju precēm un pakalpojumiem, preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu;

11) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 14.janvāra direktīvas 2008/122/EK par patērētāju aizsardzību attiecībā uz dažiem aspektiem, kas saistīti ar daļlaika lietojuma tiesībām, ilgtermiņa brīvdienu produktiem, tālākpārdošanas un apmaiņas līgumiem.

Likums Saeimā pieņemts 1999.gada 18.martā.

Valsts prezidents

G.Ulmanis

Rīgā 1999.gada 1.aprīlī